VII kadencja

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka (nr 53)

z dnia 9 października 2012 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka (nr 53)

9 października 2012 r.

Komisja Sprawiedliwości i Praw Człowieka, obradująca pod przewodnictwem posła **Jerzego Kozdronia (PO)**, zastępcy przewodniczącego Komisji, zrealizowała następujący porządek dzienny:

– pierwsze czytanie poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych (druk nr 678);

– zmiany w składzie osobowym podkomisji nadzwyczajnej do rozpatrzenia poselskiego projektu ustawy o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec byłych posłów na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej skazanych w procesie brzeskim za działalność na rzecz demokratycznego Państwa Polskiego (druk nr 363).

W posiedzeniu udział wzięli: **Wojciech Hajduk** podsekretarz stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości wraz ze współpracownikami, **Piotr Raczkowski** członek Krajowej Rady Sądownictwa.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Maciej Zaremba, Daniel Kędzierski** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych; **Tomasz Czech, Monika Bies-Olak** – legislatorzy z Biura Legislacyjnego.

Przewodniczący poseł Jerzy Kozdroń (PO):

Dzień dobry państwu. Otwieram posiedzenie Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka. Serdecznie witam pana ministra. Serdecznie witam członka Krajowej Rady Sądownictwa. Witam zaproszonych gości, posła wnioskodawcę, witam wszystkich pozostałych członków Komisji.

Proszę państwa, dziś do rozpatrzenia mamy dwa punkty. W pierwszym punkcie mamy pierwsze czytanie poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych. I drugi punkt, zmiany w składzie osobowym podkomisji nadzwyczajnej do rozpatrzenia poselskiego projektu ustawy o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec byłych posłów na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej skazanych w procesie brzeskim za działalność na rzecz demokratycznego Państwa Polskiego, druk sejmowy nr 363.

Przystępujemy do rozpatrzenia punktu pierwszego. Udzielam głosu panu posłowi wnioskodawcy, bardzo proszę.

Poseł Piotr Zgorzelski (PSL):

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, szanowni państwo, w imieniu grupy wnioskodawców mam zaszczyt przedstawić projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych. W ustawie z dnia 27 lipca 2001r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych wprowadza się następujące zmiany. Pkt 1 – w art. 37b dodaje się § 1a i § 1b w brzmieniu: „§ 1a. Prezes sądu okręgowego może przekazać sądowi rejonowemu rozpoznawanie określonej ilości spraw z obszaru właściwości innych sądów rejonowych działających w tym samym okręgu sądowym, z wyłączeniem spraw, których rozpoznanie wymaga stawiennictwa stron lub uczestników postępowania na rozprawie lub posiedzeniu, kierując się potrzebą zapewnienia równomiernego obciążenia sędziów sądów rejonowych działających w tym samym okręgu sądowym i uwzględniając ekonomię postępowania sądowego, w celu zagwarantowania realizacji prawa obywatela do rozpoznania jego sprawy w rozsądnym terminie. § 1b. Przed podjęciem decyzji, o której mowa w § 1a,

prezes sądu okręgowego zasięga opinii właściwego kolegium sądu". Pkt 2 – w art. 77 dodaje się § 9a w brzmieniu: „§ 9a. Prezes sądu okręgowego, po uzyskaniu zgody kolegium sądu okręgowego, może delegować sędziego sądu rejonowego do pełnienia obowiązków sędziego na obszarze właściwości tego samego sądu okręgowego, jednakże na czas nie dłuższy niż sześć miesięcy w ciągu roku, kierując się kryteriami określonymi w art. 22 § 3".

Panie przewodniczący, może teraz kwestia autopoprawki?

Przewodniczący poseł Jerzy Kozdroń (PO):

Czy to jest autopoprawka, czy to jest poprawka?

Poseł Piotr Zgorzelski (PSL):

To jest autopoprawka do poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych. I w art. 77 po § 9 dodaje się § 9a w brzmieniu: „§ 9a. Prezes sądu okręgowego, po uzyskaniu zgody sędziego i kolegium sądu okręgowego, może delegować sędziego sądu rejonowego do pełnienia obowiązków sędziego w innym sądzie równorzędnym na obszarze właściwości tego samego sądu okręgowego, na nieprzerwany okres, nie dłuższy jednak niż sześć miesięcy w ciągu roku, kierując się racjonalnym wykorzystaniem kadr sądownictwa powszechnego oraz potrzebami wynikającymi z obciążenia zadaniami poszczególnych sądów".

Celem złożenia niniejszej autopoprawki jest ustosunkowanie się wnioskodawców do zastrzeżeń, jakie wniosło do projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych Biuro Legislacyjne. Rozwiązania prawne wprowadzające tryb wyrażenia zgody sędziego sądu rejonowego do pełnienia obowiązków w innym sądzie mają na celu rozwianie wątpliwości co do zgodności proponowanej regulacji z art. 45 ust. 1 konstytucji. Tryb wyrażenia zgody niweluje wątpliwości natury konstytucyjnej wcześniejszego rozwiązania, w którym nie przewidziano możliwości odwołania od decyzji prezesa sądu okręgowego o delegowaniu. Powyższa autopoprawka usuwa błędne odesłanie w dodanym § 9a w art. 77 do art. 22 § 3 ustawy. Proponuje się odwołanie do racjonalnego wykorzystania kadry sądownictwa, co leży w gestii prezesa sądu okręgowego, który w sposób najpełniejszy, sprawując nadzór nad pracą sędziów, będzie w stanie ocenić obciążenie poszczególnych sądów. Proponowane zmiany służą zapewnieniu równomiernego, a przez to bardziej efektywnego obciążenia sędziów pracą orzeczniczą, przyczyniając się jednocześnie do zapewnienia obywatelowi prawa do rozpoznania jego sprawy w rozsądnym terminie. Panie przewodniczący, jeśli pan pozwoli, to na tym bym w tym momencie zakończył.

Przewodniczący poseł Jerzy Kozdroń (PO):

Dobrze, dziękuję serdecznie. Zapytajmy o stanowisko Ministerstwo Sprawiedliwości, potem Krajową Radę Sądownictwa. Bardzo proszę.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości Wojciech Hajduk:

Szanowny panie przewodniczący, drodzy państwo, stanowisko Ministra Sprawiedliwości jest negatywne, zarówno w odniesieniu do § 1a art. 37b, jak i § 9a art. 77 ustawy o ustroju sądów powszechnych. Jeżeli chodzi o kwestię właściwości, negatywne stanowisko wynika z naruszenia zasady konstytucyjnej, według której, zgodnie z art. 176 Konstytucji ustrój, właściwość sądów oraz postępowanie określają ustawy. Właściwość sądów, to jest również właściwość rzeczowa i właściwość miejscowa, i nie może być przekazana do uznania prezesa sądu okręgowego czy apelacyjnego, który jest organem powołanym do organizacji pracy sądu, jak również do sprawowania nadzoru nad działalnością administracyjną sądu. Kwestie wątpliwości mogą być rozstrzygnięte tylko i wyłącznie przepisami rangi ustawowej. Tak że po prostu art. 176 ust. 2 Konstytucji wyklucza takie rozwiązanie ustawowe, jakie jest projektowane w § 1a. Natomiast jeżeli chodzi o kwestię delegowania sędziego do równorzędnego sądu, to, proszę państwa, negatywne stanowisko wynika z faktu, że analogiczna regulacja znajduje się już w ustawie o ustroju sądów powszechnych. Ta regulacja, mówiąc krótko, jest zbędna. Prezes sądu apelacyjnego, za zgodą sędziego i po uzyskaniu zgody kolegium, może delegować sędziego do sądu równorzędnego albo do sądu niższego.

Jeżeli chodzi o kwestie techniczne, które mógłbym tutaj poruszyć, a które wynikałyby z § 1a art. 37b, czyli zmiany właściwości na skutek zarządzenia prezesa sądu, przepis jest niedookreślony. Oprócz zarzutów ustrojowych, konstytucyjnych, trzeba by było wskazać jeszcze na argumenty natury organizacyjnej. Państwo muszą wiedzieć, że sprawy, które są tu poruszone, czyli sprawy, które nie wymagają udziału stron, nie wymagają wyznaczenia posiedzenia formalnego, to są właściwie sprawy o wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym, nakazowym, nadanie klauzuli wykonalności tytułowi egzekucyjnemu, jeśli chodzi o postępowanie cywilne. Te sprawy są załatwiane najszybciej, ich właściwość jest określona również dla referendarzy i nie ma potrzeby dokonywania takiej regulacji. W tych sprawach nie tworzą się zaległości, te sprawy są rozpatrywane szybciej. Wyobraźmy sobie, że prezes przekazuje z jednego sądu do drugiego sądu taką kategorię spraw. Co się dzieje, kiedy jest złożony sprzeciw od nakazu zapłaty albo zarzuty do nakazu zapłaty, albo zażalenie na klauzulę wykonalności? Który sąd będzie właściwy przy złożeniu sprzeciwu, zarzutów i zażalenia? Który sąd będzie właściwy do dalszego prowadzenia sprawy? Ten sąd, który jest wyznaczony przez prezesa sądu, czy ten sąd, który wynika z właściwości ustawowej? Jest to kwestia nieuregulowana, która by dezorganizowała pracę sądu, a nie usprawniała postępowanie. I tak dalej, i tak dalej, ale to są już argumenty poboczne, najważniejszym argumentem jest to, że konstytucja wyklucza tego typu rozwiązania, pozostawiając tylko i wyłącznie ustawie możliwość decydowania o właściwości zarówno rzeczowej, jak i miejscowej, czyli w tym przypadku właściwości miejscowej dla rozpoznania konkretnej sprawy. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Jerzy Kozdroń (PO):

Dziękuję. Proszę pana sędziego z Krajowej Rady Sądownictwa.

Członek Krajowej Rady Sądownictwa Piotr Raczkowski:

Jeżeli chodzi o kwestię właściwości, to przedstawiciel Ministerstwa Sprawiedliwości wyraził swoje stanowisko, które należy tylko podzielić. Niewątpliwie wskazuje na to również to, co w przeszłości zrobiła Krajowa Rada Sądownictwa, a mianowicie zaskarżyła do Trybunału Konstytucyjnego kwestię dotyczącą tworzenia i znoszenia sądów, co wiąże się też z właściwością. To pewnie powinno być tak, jak to przedstawił przedstawiciel Ministerstwa Sprawiedliwości, powinna to być niewątpliwie regulacja ustawowa.

Jeżeli chodzi o kwestię dotyczącą delegacji, to ja mam stanowisko Krajowej Rady Sądownictwa i muszę je przedstawić tak, jak zostało to przedstawione w opinii z 4 września tegoż roku, że Rada generalnie pozytywnie opiniuje projekt dotyczący delegowania z tą zmianą (ale widzę, że ta zmiana została już uwzględniona), żeby były te same przesłanki delegacji. Czyli generalnie to jest to, co Krajowa Rada podnosiła, żeby było uwzględnione, zostało uwzględnione, więc w tej sytuacji stanowisko Krajowej Rady jest pozytywne, oczywiście w zakresie delegacji.

Przewodniczący poseł Jerzy Kozdroń (PO):

Dziękuję. Udzielam głosu panu przewodniczącemu Piotrowiczowi.

Poseł Stanisław Piotrowicz (PiS):

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący. Drodzy państwo, w zasadzie nie sposób nie zgodzić się z głosami moich przedmówców. W jakimś zakresie wyręczyli mnie. Przede wszystkim ten projekt nie odnosi się do uregulowań już obowiązujących, w szczególności myślę tu o dwóch kodeksach, Kodeksie postępowania cywilnego i Kodeksie postępowania karnego, gdzie tam jest precyzyjnie określona właściwość sądu. Teraz mocą nowej ustawy mielibyśmy dokonywać daleko idących zmian, a nie ma przepisów, które by odnosiły się do uregulowań już wcześniej zawartych we wspomnianych regulacjach. To jest pierwsza, zasadnicza rzecz.

Zastanawiam się też nad tym, na ile wnioskodawcy w obecnej sytuacji zainteresowani są jeszcze tego rodzaju projektem. Myślę, że ten projekt zrodził się, w moim przekonaniu, w określonych okolicznościach. Wtedy to, kiedy pan minister używając argumentacji, że trzeba usprawnić funkcjonowanie sądów, chciał doprowadzić do ich likwidacji czy utworzenia ośrodków zamiejscowych, wielu to czytało jako likwidację sądów rejonowych. Ale jak wiemy, to już ciałem się stało, pan minister wydał rozporządzenie, mocą którego

ustanawia ośrodki zamiejscowe. Inna jest kwestia zgodności tego rozporządzenia z konstytucją, ale nie o tym teraz będziemy rozmawiać, natomiast, konkludując, chcę podkreślić, że w moim przekonaniu właśnie ten projekt ustawy był pewną ucieczką do przodu, żeby pan minister nie likwidował sądów rejonowych, w związku z tym proponujemy alternatywne rozwiązanie, które rozwiąże te problemy, o jakich mówił pan minister. A skoro to już się stało, to pewnie ten projekt, dotknięty tymi wadami, o których wcześniej wspomniałem, stracił też pewnie na swej aktualności. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Jerzy Kozdroń (PO):

Szanowni państwo, wobec tak negatywnych stanowisk, zarówno Krajowej Rady Sądownictwa…

Poseł Piotr Zgorzelski (PSL):

Jak to negatywnej? Nie do końca negatywnej.

Członek KRS Piotr Raczkowski:

Częściowo negatywnej.

Przewodniczący poseł Jerzy Kozdroń (PO):

…jak i Sądu Najwyższego, Ministerstwa Sprawiedliwości, składam wniosek o odrzucenie tego projektu w pierwszym czytaniu. Czy są jakieś inne głosy?

Poseł Piotr Zgorzelski (PSL):

Panie przewodniczący, składam wniosek o przyjęcie tego projektu ustawy.

Przewodniczący poseł Jerzy Kozdroń (PO):

To jest oczywiste, że jeżeli Komisja nie przyjmie wniosku o odrzucenie, to będzie przyjęcie tego projektu.

Przystępujemy do głosowania. Kto z pań, panów posłów jest za odrzuceniem tego projektu? (6) Kto jest przeciw? (1) Kto się wstrzymał? (4)

Jeśli państwo pozwolą, zgłaszam siebie na posła sprawozdawcę. Nie widzę sprzeciwu. Zamykam pierwsze czytanie projektu.

Przechodzimy do punktu drugiego, zmiany w składzie osobowym podkomisji nadzwyczajnej. Powstała taka sytuacja, że pan poseł Wiesław Suchowiejko wyemigrował z naszej Komisji, w związku z tym powstał problem uzupełnienia składu osobowego podkomisji. Mam propozycję, żeby powołać do tej podkomisji panią Zofię Czernow. Czy pani poseł wyraża zgodę?

Poseł Zofia Czernow (PO):

Tak.

Przewodniczący poseł Jerzy Kozdroń (PO):

Czy Komisja nie ma nic przeciwko tej kandydaturze? Wobec tego przegłosujmy uzupełnienie tego składu. Kto jest za? (11) Nikt nie był przeciw, nikt się nie wstrzymał.

Zamykam posiedzenie Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka.